

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ДИТИНСТВА
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ II Всеукраїнської
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЛЯ НАУКОВЦІВ,
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ,
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
АСПІРАНТІВ,
МОЛОДИХ УЧЕНИХ*

**24 ЖОВТНЯ 2025 Р,
М. ОДЕСА**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ ДИТИНСТВА
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти,
аспірантів, молодих учених

(24 жовтня 2025 р, м. Одеса)

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 5 від 30 жовтня 2025 року)

Рецензенти:

Ковтун О. В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов і перекладу, ДНП «Державний університет «Київський авіаційний інститут» (м. Київ, Україна)

Княжева І. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (м. Одеса, Україна)

Організаційний комітет:

Богущ Алла Михайлівна, дійсний член НАПН України, академік, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Березовська Людмила Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Найда Руслана Григорівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти;

Діхтяренко Станіслава Вадимівна, викладач-асистент кафедри теорії та методики дошкільної освіти.

Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти: зб. наукових праць за матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 24 жовтня 2025 р. / за ред. Л. Березовської. Івано-Франківськ : НАІР, 2025. 260 с. ISBN 978-617-8768-09-6

До збірника увійшли тези доповідей учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти». У представлених роботах висвітлено актуальні питання впровадження освітніх технологій у процес підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах сучасного інформаційного простору; розглянуто інноваційні підходи до професійного становлення фахівців; проаналізовано зарубіжний досвід розроблення та реалізації освітніх інновацій у системі дошкільної освіти.

Збірник призначено для науково-педагогічних, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, аспірантів, молодих учених, а також усіх, хто цікавиться проблемами розвитку сучасної дошкільної освіти.

Матеріали розміщено в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, їхню відповідність вимогам чинного правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори

Вікторія СТОРОЖ
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
сімейної та спеціальної педагогіки і психології,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського, м. Одеса, Україна
E-mail: Storozh.VV@pdkpu.edu.ua

МЕТОД ІНТЕЛЕКТ-КАРТ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сучасна дошкільна освіта орієнтована на розвиток творчої, мислячої особистості, здатної до самостійного пізнання світу. Для цього педагогічна практика потребує ефективних інноваційних методів, які одночасно стимулюють мислення, уяву, мовлення та пам'ять дітей. Одним із таких методів є інтелект-карта (Mind Map) — спосіб візуалізації інформації, який сприяє розвитку асоціативного мислення, узагальнення та систематизації знань.

Вперше термін «інтелектуальні карти» запропонував британський науковець Тоні Б'юзен. На його думку, ментальна карта є революційним інструментом мислення, після освоєння якого може змінитися життя людини. Автором зазначено, що техніка застосування інтелект-карт допоможе обробляти інформацію, придумувати нові ідеї, зміцнювати пам'ять, отримувати максимум від дозвілля та покращити ефективність праці. Це своєрідний ключ до звільнення потенціалу, захованого в мозку людини [2]. Саме тому метод інтелект-карт може бути застосований у будь-якій сфері життя, в якій вимагається удосконалення інтелектуального потенціалу особистості, розв'язання різноманітних інтелектуальних задач.

Метою статті є обґрунтування ефективності використання методу інтелект-карт у дошкільній освіті та розкриття його можливостей для розвитку пізнавальної активності, мовлення, мислення й творчості дітей дошкільного віку.

Теоретичні засади методу Інтелект-карта — це графічна схема, де центральне поняття пов'язане з іншими ідеями у вигляді гілок. Вона

відображає природний процес мислення людини — рух від загального до конкретного через асоціації, кольори, образи [3]. Основні принципи створення інтелект-карти: у центрі — головна ідея (слово, символ, малюнок); від центру — гілки з підтемами; використання кольорів, символів, малюнків для підсилення асоціацій; свобода мислення та індивідуальний підхід.

Дошкільний вік характеризується переважанням наочно-образного мислення, емоційності та ігрової діяльності. Метод інтелект-карт органічно поєднує ці особливості, забезпечуючи розвиток пам'яті, формування мовленнєвих навичок, активізацію уваги та мислення, стимулювання творчої уяви. Дослідження показують, що використання інтелект-карт у ранньому навчанні покращує розуміння змісту, сприяє збагаченню словникового запасу та розвитку критичного мислення [4].

Метод інтелект-карт (Mind Map) дозволяє педагогові подати матеріал у наочно-образній формі, що відповідає віковим можливостям дітей. Він розвиває мислення, пам'ять, увагу, мовлення, уяву, а головне формує у дітей вміння бачити зв'язки між явищами, узагальнювати та самостійно створювати логічні структури.

Створення інтелект-карти в дошкільному віці — це не лише навчальний, а й творчий процес, який може проходити у формі гри, бесіди, колективної роботи або самостійного малювання.

Розглянемо загальні етапи використання інтелект-карт:

1. Вибір теми — педагог разом із дітьми визначає центральне поняття.
2. Побудова центрального образу — у центрі аркуша малюється головне слово або символ (наприклад, сонце, будиночок, дерево).
3. Створення гілок — від центру діти малюють гілки з ключовими словами, кольорами або картинками.
4. Пояснення зав'язків — педагог ставить запитання, допомагаючи дітям встановити логічні чи причинно-наслідкові відносини.
5. Обговорення — діти пояснюють, чому саме так розташували гілки, навчаються аргументувати думку.

6. Закріплення – карта використовується для повторення, складання розповіді, гри або підготовки до нової теми.

Використання методу інтелект-карт в освітньому процесі закладу дошкільної освіти за освітніми напрямками:

1. Мовленнєвий розвиток: тема «Осінь» — у центрі слово або малюнок, гілки — «погода», «листя», «птахи», «гриби», «овочі», «одяг». Діти складають розповідь за картою. Результатом є розвиток зв'язного мовлення, словникового запасу, послідовність мислення.

2. Пізнавальний розвиток: узагальнення знань про природу, професії, транспорт. Результат: розвиток класифікаційного мислення, вміння виділяти ознаки, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

3. Художньо-естетичний розвиток: створення карт за сюжетами казок (герої, події, мораль). Результатом є розвиток художньої уяви, мовлення, розуміння структури оповіді, логічної послідовності подій.

4. Соціально-емоційний розвиток: карти «Моя сім'я», «Мої друзі», «Мої почуття». Обговорення супроводжується позитивними емоціями, історіями з життя. Результат: формування емоційного інтелекту, позитивного образу сім'ї, розвиток навичок комунікації.

5. Математичний розвиток: карти понять «Фігури», «Числа», «Дні тижня». Діти добирають предмети, обводять фігури, малюють, повторюють назви. Результат: розвиток просторового мислення, узагальнення знань про форми, класифікації предметів.

Інтерактивними формами роботи з дітьми в закладі дошкільного віку є:

1. Групова карта — педагог створює карту з усією групою на великому аркуші або дошці.

2. Індивідуальна карта — кожна дитина створює власну схему (можна спростити до 3–4 гілок).

3. Карта-гра — педагог під час рухливих або настільних ігор використовує фрагменти карти як завдання.

4. Карта-розповідь — за створеною картою діти складають усну історію або міні-презентацію.

5. Карта-творчість — діти продовжують карту вдома разом із батьками (наприклад, «Моє місто» або «Мої улюблені ігри»).

Педагог виступає як організатор і фасилітатор: створює умови для творчості, підтримує ініціативу дітей, ставить запитання, допомагає структурувати знання. Ефективність методу залежить від атмосфери співтворчості [5].

Основними перевагами методу є поєднання логічного та образного мислення; підвищення пізнавальної активності; розвиток мовленнєвих і комунікативних навичок; підтримка індивідуального темпу розвитку; інтеграція з іншими видами діяльності.

Інтелект-карти допомагають дітям мислити системно, бачити взаємозв'язки між об'єктами та явищами, вчать структурувати знання у візуальній формі. Для педагога цей метод є гнучким інструментом, який можна використовувати у будь-якому освітньому напрямі. Головна перевага — залучення дітей до активної, творчої та пізнавальної діяльності, що відповідає сучасним вимогам дошкільної освіти.

Метод інтелект-карт є ефективним інструментом у роботі з дітьми дошкільного віку, який сприяє розвитку мислення, мовлення, уяви та креативності. Його використання дозволяє реалізувати особистісно орієнтований підхід і формувати активну, мислячу особистість.

Література

1. Табунова К. А. Використання інтелект-карт в навчанні. 2012. URL: http://shoolsgeograf.at.ua/publ/metodicheskaja_kopilka/ispolzovanie_intellekt_kart_v_obuchenii/2-1-0-368

2. Тоні Б'юзен. Мапа думок. Докладний посібник із вивчення і застосування найпотужнішого інструмента мислення у світі [Текст]: Тоні Б'юзен; переклад з англ. Олени Замойської. Львів: Видавництво Старого Лева, 2021. 224 с.

3. van der Wilt F., Hofma R., Koster M., van der Veen C. Boosting Children's Language Skills: Using Mindmaps in Early Childhood Education. // Dimensions, Vol. 48 (3), 2020.

4. Polat Ö. The Effect of Mind Mapping on Young Children's Critical Thinking Skills through Philosophical Inquiry. // Procedia – Social and Behavioral Sciences, 2020.

5. Kashin D. Webbing Wonders: Mind Mapping in Early Childhood Education. TECrIB Research Blog, 2021.

Ольга СУХОВЕЦЬКА,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії,
м. Хмельницький (Україна)

ІГРОВІ ОСВІТНІ ПРОЄКТИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

Актуальність проблеми. У сучасному світі розвиток комунікативної, мовної та мовленнєвої компетентностей у дітей старшого дошкільного віку стає пріоритетним завданням освітньої політики. За умов запровадження компетентнісного підходу в освіті, державних стандартів НУШ (Нова українська школа) і нових освітніх компонентів, дошкільна освіта має гарантувати, що діти не лише засвоюють мовні норми, але й розвивають здатність комунікувати, формувати висловлювання, будувати монолог і діалог, адекватно сприймати та розуміти мовленнєвий контекст. Ігрові освітні проєкти – один із таких інноваційних засобів, який поєднує освітню, пізнавальну й соціальну функції, створює мотиваційні умови для активного мовного розвитку дитини.

Крім того, сучасні дослідження у психології і педагогіці підтверджують, що інтеграція проєктної діяльності та елементів гри сприяє кращому засвоєнню знань, розвитку уяви, креативності, навичок взаємодії й

Формування соціальної компетентності дітей старшого дошкільного віку у контексті сучасних підходів.....	143
Попова І., О. Тарасова.	
Роль ігрових технологій в екологічному вихованні дітей передшкільного віку	145
Попова І., Д. Шевченко.	
Використання поетичних творів пейзажної лірики у роботі з розвитку образного мовлення дітей старшого дошкільного віку.....	152
Радова О.	
Формування емоційного інтелекту у дітей старшого дошкільного віку у взаємозв'язку з розвитком афективно-вольової сфери особистості	160
Сенько В., О. Булгакова.	
Формування кількісних уявлень дітей старшого дошкільного віку за допомогою паличок Кюїзенера.....	167
Сторож В.	
Метод інтелект-карт у роботі з дітьми дошкільного віку	171
Суховецька О.	
Ігрові освітні проекти як ефективний засіб формування мовленнєвої компетентності старших дошкільників	175
Холостенко І.	
Картина як дидактичний засіб розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку	183
Чекан О.	
Особливості розвитку словника у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення III рівня	189
Шумська О., А. Богуш.	
Народознавство як засіб національного виховання дітей старшого дошкільного віку: зміст і педагогічні умови	194

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ МЕТОДИК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Найда Р.

Освітні технології у процесі викладання фахових методик дошкільної освіти у педагогічному коледжі.....	203
--	-----

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СТВОРЕННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ У СИСТЕМУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Криницька Д.

Аналіз імплементації елементів зарубіжного досвіду щодо формування у дітей старшого дошкільного віку навичок культури споживання.....	215
---	-----

Курта В., А. Плюник.

Впровадження елементів зарубіжного досвіду щодо формування екологічної свідомості дітей дошкільного віку в закладах дошкільної освіти	219
---	-----

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**«СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

**Збірник наукових праць
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої
освіти,
аспірантів, молодих учених**

24 жовтня 2025 р.

За загальною редакцією Л. Березовської

ISBN 978-617-8768-09-6

Формат 60х84 1/16. Папір офсетний.
Друк цифровий.
Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 15,11
Наклад 50 прим.

**ВИДАВНИЦТВО
“НАІР”**

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,
Тел. (050) 433-67-93
email: fedorynrr@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
№4191 від 12.11.2011р.

